Samling af Afgørelser

DOMSTOLENS DOM (Første Afdeling)

20. december 2017 *

»Præjudiciel forelæggelse – område med frihed, sikkerhed og retfærdighed – forordning (EU) nr. 1259/2010 – forstærket samarbejde om lovvalgsreglerne i forbindelse med skilsmisse og separation – anerkendelse af en privat skilsmisse, der er opnået for en gejstlig ret i et tredjeland – forordningens anvendelsesområde«

I sag C-372/16,

angående en anmodning om præjudiciel afgørelse i henhold til artikel 267 TEUF, indgivet af Oberlandesgericht München (den regionale appeldomstol i München, Tyskland) ved afgørelse af 29. juni 2016, indgået til Domstolen den 6. juli 2016, i sagen

**Soha Sahyouni**

mod

**Raja Mamisch,**

har

DOMSTOLEN (Første Afdeling),

sammensat af afdelingsformanden, R. Silva de Lapuerta (refererende dommer), og dommerne C.G. Fernlund, J.-C. Bonichot, A. Arabadjiev og E. Regan,

generaladvokat: H. Saugmandsgaard Øe,

justitssekretær: fuldmægtig K. Malacek,

på grundlag af den skriftlige forhandling og efter retsmødet den 31. maj 2017,

efter at der er afgivet indlæg af:

– Raja Mamisch ved Rechtsanwältin C. Wenz-Winghardt,

– den tyske regering ved T. Henze, M. Hellmann og J. Mentgen, som befuldmægtigede,

– den belgiske regering ved L. Van den Broeck og C. Pochet, som befuldmægtigede,

– den franske regering ved D. Colas, D. Segoin og E. Armoët, som befuldmægtigede,

– den ungarske regering ved Z. Fehér, G. Koós og M. M. Tátrai, som befuldmægtigede

* Processprog: tysk.

– den portugisiske regering ved L. Inez Fernandes, M. Figueiredo og M. Carvalho, som befuldmægtigede,

– Europa-Kommissionen ved M. Wilderspin og M. Heller, som befuldmægtigede,

og efter at generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse i retsmødet den 14. september 2017,

afsagt følgende

## Dom

1 Anmodningen om præjudiciel afgørelse vedrører fortolkningen af artikel 1 og 10 i Rådets forordning (EU) nr. 1259/2010 af 20. december 2010 om indførelse af et forstærket samarbejde om lovvalgsreglerne i forbindelse med skilsmisse og separation (EUT 2010, L 343, s. 10).

2 Denne anmodning er indgivet i forbindelse med en tvist mellem Soha Sahyouni og Raja Mamisch vedrørende anerkendelsen af en afgørelse om skilsmisse, der er truffet af en gejstlig instans i et tredjeland.

### *Retsforskrifter*

*EU-retten*

*Forordning nr. 1259/2010*

3 Følgende fremgår af niende og tiende betragtning til forordning nr. 1259/2010:

»(9) Denne forordning bør skabe klare og omfattende retlige rammer for lovvalg vedrørende skilsmisse og separation i de deltagende medlemsstater, sikre borgerne løsninger, der giver retssikkerhed, retlig forudsigelighed og fleksibilitet, og forhindre en situation, hvor den ene ægtefælle begærer skilsmisse før den anden, for at sikre sig, at sagen behandles efter en lov, som vedkommende mener i højere grad tilgodeser hans eller hendes interesser.

(10) Denne forordnings materielle anvendelsesområde og bestemmelser bør stemme overens med [Rådets] forordning (EF) nr. 2201/2003 [af 27. november 2003 om kompetence og om anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser i ægteskabssager og i sager vedrørende forældreansvar og om ophævelse af forordning (EF) nr. 1347/2000 (EUT L 338, s. 1)] […]

[…]«

4 Artikel 1 i forordning nr. 1259/2010 fastsætter:

»1. Denne forordning finder anvendelse på skilsmisse og separation i situationer, hvor der foreligger en lovkonflikt.

2. Denne forordning finder ikke anvendelse på følgende spørgsmål, også selv om de udelukkende rejses som et præjudicielt spørgsmål i forbindelse med skilsmisse- eller separationssager:

[…]«

5 Forordningens artikel 4 med overskriften »Universel anvendelse« bestemmer:

»Den lov, som skal anvendes i henhold til denne forordning, finder anvendelse, selv om det ikke er en deltagende medlemsstats lov.«

6 Artikel 5 i forordning nr. 1259/2010 fastsætter:

»[…]

2. Med forbehold af stk. 3 kan en aftale om lovvalg indgås og ændres på et hvilket som helst tidspunkt, dog senest på det tidspunkt, hvor sagen indbringes for en ret.

3. Hvis loven i domstolslandet giver mulighed for det, kan ægtefællerne også aftale lovvalget i retten under behandlingen af sagen. Det er da tilstrækkeligt, at lovvalget optages i rettens protokol i overensstemmelse med loven i domstolslandet.«

7 Samme forordnings artikel 8 har følgende ordlyd:

»I mangel af aftale om lovvalg i henhold til artikel 5 behandles skilsmisse- og separationssager efter loven i:

a) den stat, hvor ægtefællerne har deres sædvanlige opholdssted på det tidspunkt, hvor sagen anlægges, eller, i mangel heraf

b) den stat, hvor ægtefællerne havde deres sidste sædvanlige opholdssted, forudsat at opholdet ikke er ophørt mere end et år før sagsanlægget, og at en af dem stadig opholder sig i denne medlemsstat ved sagsanlægget, eller, i mangel heraf

c) den stat, hvis nationalitet begge ægtefæller har ved sagsanlægget, eller, i mangel heraf

d) domstolslandet.«

8 Artikel 10 i forordning nr. 1259/2010 bestemmer:

»Når den lov, der skal anvendes i henhold til artikel 5 og 8, ikke giver mulighed for skilsmisse eller ikke giver en af ægtefællerne lige adgang til skilsmisse eller separation på grund af dennes køn, finder loven i domstolslandet anvendelse.«

9 Samme forordnings artikel 12 fastsætter:

»Anvendelsen af en bestemmelse i en lov, som er udpeget efter denne forordning, kan kun undlades, hvis en sådan anvendelse er åbenbart uforenelig med ordre public i domstolslandet.«

10 Det fremgår af artikel 13 i forordning nr. 1259/2010, at »[i]ntet i denne forordning forpligter retterne i en deltagende medlemsstat, hvis lovgivning ikke giver mulighed for skilsmisse eller ikke anerkender det pågældende ægteskab som gyldigt med henblik på en skilsmissesag, til at bevilge skilsmisse i medfør af denne forordning«.

11 Samme forordnings artikel 18 fastsætter:

»1. Denne forordning finder kun anvendelse på retssager, der er anlagt fra den 21. juni 2012 og på de i artikel 5 nævnte aftaler, der er indgået fra denne dato.

[…]

2. Denne forordning berører ikke aftaler om lovvalg, der er indgået i overensstemmelse med loven i den deltagende medlemsstat, hvor sagen er indbragt inden den 21. juni 2012.«

*Forordning nr. 2201/2003*

12 Ifølge artikel 1, stk. 1, litra a), i forordning nr. 2201/2003 finder denne forordning anvendelse, uanset domsmyndighedens art, for skilsmisse, separation og omstødelse af ægteskab.

13 Forordningens artikel 2 fastsætter:

»I denne forordning forstås ved:

[…]

4) »retsafgørelse«: enhver afgørelse om skilsmisse, separation eller omstødelse af ægteskab og enhver afgørelse om forældreansvar truffet af en ret i en medlemsstat, uanset hvordan den betegnes, såsom dom eller kendelse

[…]«

*Tysk ret*

14 Gesetz über das Verfahren in Familiensachen und in den Angelegenheiten der freiwilligen Gerichtsbarkeit (lov om proceduren i familieretlige sager og sager omfattet af den frivillige retspleje, herefter »FamFG«) fastsætter i § 107, der bærer overskriften »Anerkendelse af udenlandske afgørelser i ægteskabssager«, følgende:

»(1) Udenlandske afgørelser om opløsning af et ægteskab […], hvorved de ægteskabelige bånd opløses eller bevares […], anerkendes kun, såfremt delstatens justitsforvaltning har fastslået, at betingelserne for anerkendelse er opfyldt. Er afgørelsen truffet af en domstol eller en myndighed i en stat, i hvilken begge ægtefæller på tidspunktet for denne afgørelse var statsborgere, afhænger anerkendelsen ikke af en sådan konstatering fra delstatens justitsforvaltnings side.

(2) Kompetencen tilkommer justitsforvaltningen i den delstat, i hvilken en af ægtefællerne har sit sædvanlige opholdssted. […]

(3) Delstatsregeringerne kan ved bekendtgørelse delegere de beføjelser, som i medfør af disse bestemmelser tilkommer delstaternes justitsforvaltninger, til en eller flere formænd for Oberlandesgericht. […]

(4) Der træffes afgørelse efter anmodning. Anmodning kan fremsættes af enhver, der godtgør en retlig interesse i anerkendelsen.

(5) Hvis delstatens justitsforvaltning afviser anmodningen, kan den ægtefælle, som har fremsat anmodningen, anmode Oberlandesgericht om at træffe afgørelse.

(6) Hvis delstatens justitsforvaltning fastslår, at betingelserne for anerkendelse er opfyldt, kan den ægtefælle, som ikke har fremsat anmodningen, anmode Oberlandesgericht om at træffe afgørelse. Afgørelsen fra delstatens justitsforvaltning får virkning med meddelelsen herom til den anmodende ægtefælle. Delstatens justitsforvaltning kan dog i sin afgørelse beslutte, at afgørelsen først får virkning efter udløbet af en af denne forvaltning fastsat frist.

(7) Kompetencen tilkommer en afdeling for civile sager under Oberlandesgericht, i hvis retskreds delstatens justitsforvaltning har sæde. Anmodningen om retslig afgørelse har ikke opsættende virkning. Afsnit 4 og 5 samt § 14, stk. 1 og 2, og § 48, stk. 2, finder tilsvarende anvendelse under proceduren.

(8) De foregående bestemmelser finder tilsvarende anvendelse, hvis der anmodes om, at det fastslås, at betingelserne for anerkendelse ikke er opfyldt.

(9) Konstateringen af, at betingelserne for anerkendelse er eller ikke er opfyldt er bindende for domstolene og de administrative myndigheder.

[…]«

15 FamFG's § 108 med overskriften »Anerkendelse af andre udenlandske afgørelser« bestemmer:

»(1) Med undtagelse af retsafgørelser i ægteskabssager anerkendes udenlandske afgørelser uden videre.

(2) Parter, som har en retlig interesse, kan anmode om, at der træffes afgørelse om anerkendelse eller om ikke-anerkendelse af en udenlandsk afgørelse med et ikke-formueretligt indhold. § 107, stk. 9, finder tilsvarende anvendelse. […]

(3) Den ret, som har stedlig kompetence til at træffe afgørelse om en anmodning i henhold til stk. 2, første punktum, er retten i den retskreds, hvor på tidspunktet for indgivelsen af anmodningen
1. sagsøgte eller den person, som afgørelsen vedrører, har sit sædvanlige opholdssted, eller
2. hvis der i tilfælde af manglende kompetence i henhold til nr. 1, er en interesse for konstateringen eller et behov for bistand.

Disse kompetencer er enekompetencer.«

16 § 17, stk. 1, i Einführungsgesetz zum Bürgerlichen Gesetzbuch (lov om indførelse af borgerlig lovbog, herefter »EGBGB«) bestemte i den affattelse, der var gældende indtil den 29. januar 2013, hvor Gesetz zur Anpassung der Vorschriften des Internationalen Privatrechts an die Verordnung (EU) Nr. 1259/2010 und zur Änderung anderer Vorschriften des Internationalen Privatrechts (lov om tilpasning af visse internationale privatretlige bestemmelser i overensstemmelse med forordning nr. 1259/2010 og om ændring af andre internationale privatretlige bestemmelser) af 23. januar 2013 (BGBl. 2013 I, s. 101), trådte i kraft, følgende:

»(1) Skilsmisse er undergivet den lovgivning, der finder anvendelse på ægteskabets almindelige retsvirkninger på det tidspunkt, hvor der indgives begæring om skilsmisse. Hvis denne lovgivning ikke giver mulighed for opløsning af ægteskabet, er skilsmissen undergivet tysk ret, hvis den ægtefælle, der indgav anmodningen, var tysk statsborger på dette tidspunkt, eller var tysk statsborger på tidspunktet for ægteskabets indgåelse.

(2) Det er kun en ret, som kan opløse ægteskab i Tyskland.

[…]«

### *De faktiske omstændigheder i hovedsagen og de præjudicielle spørgsmål*

17 Den 27. maj 1999 indgik Raja Mamisch og Soha Sahyouni ægteskab inden for jurisdiktionen for den islamiske domstol i Homs (Den Syriske Arabiske Republik). Raja Mamisch har været syrisk statsborger fra fødslen. I 1977 opnåede han tysk statsborgerskab ved naturalisation. Han har siden 1977 haft begge statsborgerskaber. Soha Sahyouni har været syrisk statsborger fra fødslen. Efter ægteskabets indgåelse fik hun tysk statsborgerskab.

18 Indtil 2003 boede ægtefællerne i Tyskland og flyttede derefter til Homs. På grund af borgerkrigen i landet rejste de i sommeren 2011 kortvarigt på ny til Tyskland, men boede fra februar 2012 skiftevis i Kuwait og i Libanon. I denne periode opholdt de sig gentagne gange også i Syrien. På nuværende tidspunkt bor begge parterne i hovedsagen atter i Tyskland med hver sin bopæl.

19 Den 19. maj 2013 erklærede Raja Mamisch, at han ønskede at blive skilt fra sin ægtefælle, idet hans repræsentant afgav erklæring om skilsmissen for den gejstlige shariadomstol i Latakia (Syrien). Den 20. maj 2013 fastslog denne domstol, at ægtefællerne var skilt. Den 12. september 2013 underskrev Soha Sahyouni en erklæring om de ydelser, som hun skulle modtage fra Raja Mamisch i henhold til de religiøse forskrifter, for et samlet beløb på 20 000 USD (ca. 16 945 EUR), og erklæringen havde følgende ordlyd:

»[…] jeg har modtaget alle ydelser, som tilkommer mig i henhold til ægtepagten og på grund af skilsmissen, der har fundet sted efter ensidigt ønske, og jeg frigør ham således for alle forpligtelser over for mig i henhold til ægtepagten og den af shariadomstolen Latakia afsagte skilsmissekendelse af 20. maj 2013 […]«

20 Den 30. oktober 2013 anmodede Raja Mamisch om anerkendelse af den i Syrien bevilgede afgørelse om skilsmisse. Ved afgørelse af 5. november 2013 efterkom præsidenten for Oberlandesgericht München (den regionale appeldomstol i München) anmodningen, idet denne fastslog, at de lovbestemte betingelser for anerkendelse af denne afgørelse om skilsmisse var opfyldt.

21 Den 18. februar 2014 anmodede Soha Sahyouni om, at nævnte afgørelse blev annulleret, og at det blev fastslået, at betingelserne for anerkendelse af afgørelsen om skilsmisse ikke var opfyldt.

22 Ved afgørelse af 8. april 2014 afslog præsidenten for Oberlandesgericht München (den regionale appeldomstol i München) Soha Sahyounis anmodning. I nævnte afgørelse blev det fremhævet, at anerkendelsen af afgørelsen om skilsmisse var reguleret ved forordning nr. 1259/2010, der ligeledes fandt anvendelse på skilsmisser, der var blevet bevilget, uden at der var truffet en retsstiftende afgørelse af en ret eller offentlig myndighed (herefter »private skilsmisser«). Da der ikke forelå et gyldigt lovvalg, og ægtefællerne ikke havde haft et fælles sædvanligt opholdssted i året forud for skilsmissen, skulle den lovgivning, der fandt anvendelse, fastlægges i henhold til denne forordnings artikel 8, litra c). Såfremt begge ægtefæller har dobbelt statsborgerskab, er det faktiske statsborgerskab som omhandlet i national ret det afgørende. Dette var på tidspunktet for den omhandlede skilsmisse det syriske statsborgerskab. Det blev også bemærket, at ordre public som omhandlet i artikel 12 i forordning nr. 1259/2010 ikke er til hinder for anerkendelsen af den omhandlede afgørelse om skilsmisse.

23 Ved afgørelse af 2. juni 2015 udsatte Oberlandesgericht München (den regionale appeldomstol i München), der således havde fået tvisten forelagt, sagen og forelagde Domstolen en række præjudicielle spørgsmål vedrørende fortolkningen af forordning nr. 1259/2010. Ved kendelse af 12. maj 2016, Sahyouni (C-281/15, EU:C:2016:343), fastslog Domstolen, at det var åbenbart, at den ikke havde kompetence til at besvare disse præjudicielle spørgsmål, navnlig fordi forordning nr. 1259/2010 ikke finder anvendelse på anerkendelse af en afgørelse om skilsmisse, der er blevet truffet i et tredjeland, og da den forelæggende ret ikke havde fremlagt nogen form for oplysninger, på grundlag af hvilke det kunne fastslås, at bestemmelserne i den pågældende forordning i henhold til

national ret er umiddelbart og ubetinget anvendelige på situationer som de i hovedsagen omhandlede. Domstolen bemærkede imidlertid, at den forelæggende ret fremdeles havde adgang til at indgive en ny anmodning om præjudiciel afgørelse, når den havde mulighed for at fremlægge alle de oplysninger for Domstolen, som var nødvendige for, at denne kunne træffe afgørelse.

24 Til støtte for sin præjudicielle anmodning har den forelæggende ret fremhævet, at skilsmisser, der er bevilget i et tredjeland, anerkendes i Tyskland inden for rammerne af den i FamFG § 107 fastsatte procedure. Hvad angår anerkendelse af private skilsmisser er det desuden almindeligt anerkendt, at den tyske ret efterprøver gyldigheden af de materielle betingelser i sådanne skilsmisser i henhold til forordning nr. 1259/2010. Denne retspraksis er en følge af, at den tyske lovgiver efter denne forordnings ikrafttræden ophævede den materielle bestemmelse, der fandt anvendelse på skilsmisse. En sådan ophævelse hvilede på den omstændighed, at den tyske lovgiver i betragtning af, at private skilsmisser også var omfattet af denne forordning, fandt, at den tidligere bestemmelse var blevet overflødig, netop på grund af den nævnte forordning.

25 Under disse omstændigheder har Oberlandesgericht München (den regionale appeldomstol i München) besluttet at udsætte sagen og forelægge Domstolen følgende præjudicielle spørgsmål:

»1) Omfatter anvendelsesområdet i henhold til artikel 1 i [forordning nr. 1259/2010] også tilfælde af privat skilsmisse – i den foreliggende sag ved den ene ægtefælles ensidige erklæring for en gejstlig domstol i Syrien på grundlag af sharia?

2) Såfremt det første spørgsmål besvares bekræftende: Skal der ved anvendelse af forordning nr. 1259/2010 [i forbindelse med prøvelse af] dennes artikel 10 i tilfælde af privat skilsmisse
   a) abstrakt tages udgangspunkt i en sammenligning, hvorefter den lov, der finder anvendelse i henhold til artikel 8, ganske vist også indrømmer en af ægtefællerne adgang til skilsmisse, men der hertil på grund af dennes køn er knyttet andre processuelle og materielle betingelser end til den anden ægtefælles adgang, eller
   b) afhænger bestemmelsens gyldighed af, hvorvidt anvendelsen af en udenlandsk lovgivning, der ud fra en abstrakt betragtning bevirker en forskelsbehandling, også i det enkelte tilfælde, konkret, har en sådan virkning?

3) Såfremt det [andet spørgsmål, litra b),] besvares bekræftende: Er den forskelsbehandlede ægtefælles samtykke til skilsmissen, også i form af indvilgelse i at modtage kompensation, i sig selv en grund til ikke at anvende bestemmelsen?«

## *Om de præjudicielle spørgsmål*

### *Formaliteten*

26 Indledningsvis bemærkes, at den forelæggende ret ikke blot skal tage stilling til en skilsmissebegæring, men også en anmodning om anerkendelse af en afgørelse om skilsmisse truffet af en gejstlig myndighed i et tredjeland.

27 Domstolen har allerede fastslået, at anerkendelse af en afgørelse om skilsmisse, der er truffet i et tredjeland, ikke er omfattet af EU-retten, når hverken bestemmelserne i forordning nr. 1259/2010 eller bestemmelserne i forordning nr. 2201/2003 eller nogen anden EU-retsakt finder anvendelse på en sådan anerkendelse (jf. i denne retning kendelse af 12.5.2016, Sahyouni, C-281/15, EU:C:2016:343, præmis 22 og 23).

28 Det fremgår imidlertid af Domstolens faste praksis, at fortolkningen af en EU-retlig bestemmelse kan være relevant i et tilfælde, hvor de EU-retlige bestemmelser er blevet gjort anvendelige af national ret, hvori den valgte regulering af situationer, hvor samtlige elementer er begrænset til en enkelt medlemsstat, er tilpasset EU-retten, selv om de faktiske omstændigheder i hovedsagen ikke er omfattet af EU-retten direkte (jf. i denne retning dom af 15.11.2016, Ullens de Schooten, C-268/15, EU:C:2016:874, præmis 53 og den deri nævnte retspraksis).

29 I denne henseende har den forelæggende ret anført, at i henhold til tysk ret finder forordning nr. 1259/2010 anvendelse på anerkendelsen i Tyskland af private skilsmisser, der er bevilget i et tredjeland, såsom bl.a. skilsmissen i hovedsagen.

30 Det fremgår særligt af de oplysninger, som den forelæggende ret har fremlagt, og af den tyske regerings indlæg, at i henhold til tysk ret foretages anerkendelsen af skilsmisser, der er bevilget i et tredjeland, inden for rammerne af den i FamFG § 107 fastsatte procedure. I henhold til denne bestemmelse anerkendes afgørelser fra en udenlandsk ret eller en statslig myndighed, hvorved der tildeles en retsstiftende skilsmisse, uden nogen efterprøvelse af deres lovlighed, mens anerkendelsen af private skilsmisser er underlagt en kontrol af deres gyldighed på grundlag af de materielle bestemmelser i den stat, der er udpeget af de relevante lovvalgsregler.

31 I sidstnævnte henseende præciseres det, at de materielle regler for skilsmisse, før forordning nr. 1259/2010 trådte i kraft, blev fastlagt ved den lovvalgsregel, der var fastsat i EGBGB's § 17 i den affattelse, der fandt anvendelse indtil den 28. januar 2013. Med denne forordnings ikrafttræden fandt den tyske lovgiver på baggrund af en forudsætning om, at nævnte forordning også fandt anvendelse på private skilsmisser, at efterprøvelsen af gyldigheden af en privat skilsmisse, der var bevilget i et tredjeland, med henblik på anerkendelsen heraf i Tyskland, nu burde foretages på grundlag af lovgivningen i den stat, der blev fastlagt ved de i forordning nr. 1259/2010 fastsatte lovvalgsregler.

32 Ved lov om indførelse af den internationale privatret i forordning nr. 1259/2010 og om ændring af andre internationale privatretlige bestemmelser ændrede den tyske lovgiver desuden EGBGB's § 17, stk. 1, og ophævede den lovvalgsregel, der fandtes heri, og som var blevet overflødig. I henhold til tysk retspraksis skal de materielle betingelser, som en privat skilsmisse, der er bevilget i et tredjeland, skal opfylde med henblik på anerkendelse i Tyskland, således, efter at forordning nr. 1259/2010 trådte i kraft, efterprøves på grundlag af lovgivningen i den stat, der er fastlagt på baggrund af denne forordning.

33 Skulle det, som den forelæggende ret har fremhævet, vise sig, at forordning nr. 1259/2010 ikke finder anvendelse på private skilsmisser, skal den tvist, som den skal tage stilling til, afgøres på grundlag af de tyske lovvalgsregler.

34 Det skal derfor fastslås, at betingelserne i den retspraksis, der er nævnt i nærværende doms præmis 28, er opfyldt, og at de præjudicielle spørgsmål, som den forelæggende ret har stillet, kan antages til realitetsbehandling.

*Det første spørgsmål*

35 Med det første spørgsmål ønsker den forelæggende ret nærmere bestemt oplyst, om artikel 1 i forordning nr. 1259/2010 skal fortolkes således, at en skilsmisse, der følger af en ensidig erklæring fra en ægtefælle for en gejstlig domstol, som den i hovedsagen omhandlede, er omfattet af denne forordnings materielle anvendelsesområde.

36 Med henblik på at besvare dette spørgsmål skal der ved fortolkningen af denne bestemmelse, som definerer denne forordnings materielle anvendelsesområde, ikke blot tages hensyn til dens ordlyd, men også til den sammenhæng, hvori bestemmelsen indgår, og de mål, der forfølges med den ordning, som den udgør en del af (jf. i denne retning dom af 11.7.2013, Csonka m.fl., C-409/11, EU:C:2013:512, præmis 23 og den deri nævnte retspraksis).

37 Hvad for det første angår ordlyden af artikel 1 i forordning nr. 1259/2010 begrænser denne artikel sig til i stk. 1 at anføre, at denne forordning finder anvendelse på skilsmisse og separation i situationer, hvor der foreligger en lovkonflikt. Artikel 1, stk. 2, opregner de spørgsmål, hvorpå samme forordning ikke finder anvendelse, »også selv om de udelukkende rejses som et præjudicielt spørgsmål i forbindelse med skilsmisse- eller separationssager«. Ordlyden af nævnte artikel præciserer således ikke, hvorledes begrebet »skilsmisse« som omhandlet heri skal defineres.

38 Hvad for det andet angår den sammenhæng, hvori artikel 1 i forordning nr. 1259/2010 indgår, bemærkes først, at ingen anden bestemmelse i denne forordning giver nogen definition af begrebet »skilsmisse« som omhandlet heri. Særligt begrænser nævnte forordnings artikel 3 sig til at definere begreberne »deltagende medlemsstat« og »ret«, idet sidstnævnte begreb skal forstås således, at det omfatter »alle myndigheder i de deltagende medlemsstater med kompetence«.

39 Selv om det er korrekt, at private skilsmisser ikke udtrykkeligt er udelukket fra anvendelsesområdet for forordning nr. 1259/2010, således som generaladvokaten har anført i punkt 60 i forslaget til afgørelse, tyder henvisningerne til inddragelsen af en »ret« og til, at der er en »sag«, der findes i flere af forordningens bestemmelser, herunder nævnte forordnings artikel 1, stk. 2, artikel 5, stk. 2, og 3, artikel 8 og 13 samt artikel 18, stk. 2, på, at forordningen udelukkende omfatter skilsmisser, der er bevilget enten af en statslig retsinstans eller af en offentlig myndighed eller under dennes kontrol. Den omstændighed, at samme forordnings artikel 18, stk. 1, nævner »retssager«, bestyrker desuden denne betragtning.

40 Endelig fremgår det af ordlyden af tiende betragtning til forordning nr. 1259/2010, at dens materielle anvendelsesområde og bestemmelser bør stemme overens med forordning nr. 2201/2003.

41 I henhold til sidstnævnte forordnings artikel 1, stk. 1, litra a), »finder [denne] anvendelse […], uanset domsmyndighedens art, […] vedrørende skilsmisse«. Hvad angår nævnte forordnings artikel 2, nr. 4), definerer den begrebet »retsafgørelse« som omhandlet i samme forordning således, at det bl.a. omfatter »enhver afgørelse om skilsmisse […], truffet af en ret i en medlemsstat, uanset hvordan den betegnes, såsom dom eller kendelse«.

42 Det ville ikke være konsekvent at definere det samme skilsmissebegreb, der anvendes i disse to forordninger, forskelligt, og dermed medføre, at deres respektive anvendelsesområder er forskellige.

43 I denne henseende bemærkes, at både forordning nr. 1259/2010 og forordning nr. 2201/2003 blev vedtaget inden for rammerne af politikken for retligt samarbejde på det civilretlige område. Det fremgår desuden af Kommissionens indlæg, at denne endda i forslaget til Rådets forordning om ændring af forordning nr. 2201/2003 for så vidt angår kompetence og om indførelse af lovvalgsregler i ægteskabssager (KOM(2006) 399) havde forestillet sig at indsætte lovvalgsregler i forbindelse med skilsmisse i forordning nr. 2201/2003, men at disse regler, da dette forslag ikke blev fremmet, i sidste ende var genstand for en særskilt forordning, i det foreliggende tilfælde forordning nr. 1259/2010.

44 Hvad for det tredje angår det formål, som forfølges med forordning nr. 1259/2010, indfører den, således som det fremgår af forordningens overskrift, et forstærket samarbejde mellem de deltagende medlemsstater om lovvalgsreglerne i forbindelse med skilsmisse og separation.

45 I forbindelse med vedtagelsen af denne forordning var det, således som generaladvokaten har anført i punkt 65 i forslaget til afgørelse, i retssystemerne i de deltagende medlemsstater i et sådant forstærket samarbejde, alene offentligretlige organer, der kunne træffe juridisk gyldige afgørelser på det omhandlede område. Det skal dermed fastslås, at EU-lovgiver ved vedtagelsen af den nævnte forordning udelukkende havde de situationer for øje, hvor skilsmisseafgørelsen enten blev bevilget af en statslig retsinstans eller af en anden offentlig myndighed eller under dennes kontrol, og at den derfor ikke havde til hensigt, at samme forordning skulle finde anvendelse på andre former for skilsmisse, såsom skilsmisser, der i lighed med skilsmissen i den foreliggende sag hviler på »en ensidig viljeerklæring«, og som er bevilget af en gejstlig domstol.

46 En sådan fortolkning understøttes af den omstændighed, som Kommissionen har anført i retsmødet, at der i løbet af de forhandlinger, der førte til vedtagelsen af forordning nr. 1259/2010, ikke blev foretaget nogen henvisning til forordningens anvendelse på private skilsmisser.

47 Selv om det i denne henseende er korrekt, at flere medlemsstater siden vedtagelsen af forordning nr. 1259/2010 i deres retssystemer har indført muligheden for at bevilge skilsmisse uden en statslig myndigheds mellemkomst, forholder det sig ikke desto mindre stadig således, som generaladvokaten har anført i punkt 66 i forslaget til afgørelse, at inddragelsen af private skilsmisser i denne forordnings anvendelsesområde ville kræve tilpasninger, som det alene tilkommer EU-lovgiver at træffe.

48 I lyset af definitionen af begrebet »skilsmisse«, som er indeholdt i forordning nr. 2201/2003, fremgår det således af de formål, der forfølges med forordning nr. 1259/2010, at denne kun omfatter skilsmisser, der er bevilget enten af en statslig retsinstans eller af en offentlig myndighed eller under dennes kontrol.

49 Henset til ovenstående betragtninger skal det første spørgsmål besvares med, at artikel 1 i forordning nr. 1259/2010 skal fortolkes således, at en skilsmisse, der følger af en ensidig erklæring fra en ægtefælle for en gejstlig domstol, som den i hovedsagen omhandlede, ikke er omfattet af denne forordnings materielle anvendelsesområde.

*Det andet og det tredje spørgsmål*

50 Henset til besvarelsen af det første spørgsmål er det ufornødent at besvare det andet og det tredje spørgsmål.

***Sagsomkostninger***

51 Da sagens behandling i forhold til hovedsagens parter udgør et led i den sag, der verserer for den forelæggende ret, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagsomkostningerne. Bortset fra nævnte parters udgifter kan de udgifter, som er afholdt i forbindelse med afgivelse af indlæg for Domstolen, ikke erstattes.

På grundlag af disse præmisser kender Domstolen (Første Afdeling) for ret:

**Artikel 1 i Rådets forordning (EU) nr. 1259/2010 af 20. december 2010 om indførelse af et forstærket samarbejde om lovvalgsreglerne i forbindelse med skilsmisse og separation skal fortolkes således, at en skilsmisse, der følger af en ensidig erklæring fra en ægtefælle for en gejstlig domstol, som den i hovedsagen omhandlede, ikke er omfattet af denne forordnings materielle anvendelsesområde.**

Underskrifter